

اشاره:

آموزش از جمله پدیده‌های مهم در جامعه است که در فرآیند توسعه از جایگاه ویژه‌ای برخوردار است. آنچه حائز اهمیت است تأثیر آموزش در آینده یک جامعه است. در گزارشی که خواهید خواند تأثیر آموزش «علوم سیاسی» را در دانشکده حقوق و علوم

سیاسی دانشگاه تهران بر دانشجویان بررسی می‌کنیم. البته امکانات اندک محدودیت حجم نشریه مانع از گزارشی همه جانبه شد. امید که شماره‌های آینده به طور مبسوطی به این موضوع پردازیم.

فرهنگ‌نومه

«توسعه سیاسی»

چیست؟

فرهنگ با جامعه‌ای که مذهبی و سنتی بوده، که باعث تنش در جامعه می‌شده است. توسعه سیاسی یک مجموعه فراگیری است که تمام جوانب آن باید در نظر گرفته شود. اعم از آن که فرهنگی که از خارج به جامعه می‌آید متناسب با جامعه باشد، یعنی اینکه سنن حاکم بر جامعه و چیزهایی که به عنوان ارزش مطرح است باید در نظر گرفته شود. توسعه سیاسی چیزی است که هماهنگی ایجاد کند و تأکیدش بیشتر بر روی هماهنگی عوامل توسعه جامعه باشد. مثلاً اتومبیلی که دو تا از چرخهایش، چرخ کامیون (چرخ بزرگ) باشد و دو تای دیگر چرخ دوچرخه، نمی‌تواند حرکت کند چون هماهنگی ندارند. بنابراین هماهنگی و تناسب، قدم اولیه در سمت توسعه سیاسی است.

(۲) مجله فرهنگ توسعه - تعریف توسعه سیاسی چیست؟

تفاوت دارد. و توسعه سیاسی باز یک مفهوم فراگیر و کلی‌تر از توسعه به معنی کلی آن است. در توسعه نقش فرهنگ خیلی مؤثر است. و فرهنگ یک کشور است که موجب توسعه سیاسی می‌شود. من روی فرهنگ مردم خیلی تأکید دارم، فرهنگ وقتی به سوی توسعه گام نهاد، آن موقع توسعه سیاسی پیش می‌آید و بهتر است روی فرهنگ مردم اعم از مذهب و سنن حاکم بر جامعه و تأثیری که از جوامع دیگر می‌گیرد، بیشتر تأکید شود. جوامعی که به سوی توسعه گام نهادند، در زمان معاصر بیشتر از مدرنیسم که فرهنگی است که از اروپا به کشورهای جهان سوم رسوخ کرده، تأثیر گرفتند.

دانشجویانی بودند که به خارج می‌رفتند و فرهنگ جدید آنجا را به جامعه خود عرضه می‌کردند و کم‌کم آن در کشور جا می‌افتاد. مسئله‌ای که وجود داشته، عدم همخوانی آن

(۱) مجله فرهنگ توسعه - توسعه سیاسی یعنی چه؟ و چه عواملی باعث توسعه سیاسی می‌شود؟

دانشجوی کارشناسی ارشد علوم سیاسی: اگر می‌نوشتم بهتر بود، تا جایی که ذهنیت دارم می‌گویم، چون از کتاب دور شده‌ام و کار اجرایی می‌کنم، ولی خوب، کلمه توسعه و رشد را بعضی‌ها هم معنی و بعضی‌ها معاییر با هم می‌دانند. من فکر می‌کنم، توسعه کلمه فراگیری است و با رشد

دانشجوی کارشناسی علوم سیاسی - در
زمینه مطالعات خوبی ندارم، متأسفم.
(۳) مجله فرهنگ توسعه - توسعه سیاسی
این چه و عوامل مؤثر بر آن کدامند؟
دانشجوی کارشناسی علوم سیاسی -
توسعه، راستش ما در این زمینه درس
نداشتم، ولی خوب، توسعه، توسعه سیاسی
در زمینه‌های سیاسی و عموماً توسعه
فرهنگی، اگر در توسعه فرهنگی قدمی
داشته شود به توسعه سیاسی دست می‌یابیم.
توسعه سیاسی رسیدن به یک حکومت
مطلوب از نظر سیاسی است و مهمترین
عامل توسعه سیاسی، توسعه فرهنگی است.
(۴) مجله فرهنگ توسعه - تفاوت و
بزرگیهای حقوقی بین کشورهای توسعه یافته
و توسعه نیافته چیست؟

دانشجوی کارشناسی ارشد حقوق -
کشورهای توسعه یافته یک نظم شدیدی در
زمینه حقوقی شان وجود دارد، مخصوصاً در
دادگاهایشان. همانطور که می‌دانید سیستم
حقوقی دو جنبه دارد: یکی جنبه نظری و
دیگری جنبه عملی. جنبه نظری، برمی‌گردد به
علم حقوق که در دانشکده‌های حقوق
تدریس می‌شود و جنبه عملی برمی‌گردد به فن
حقوق (که این اصطلاحی است) که در
دادگستری اجراء می‌شود. اولاً در کشورهای
توسعه یافته در هر کدام از دو جنبه مجزا، چه
عملی و چه نظری پیشرفت دارند در جنبه
نظری که علم حقوق در دانشکده‌هاست
سرمایه‌گذاری می‌کنند و از نظر تحقیقاتی که
در رشته حقوق می‌شود می‌توان پیشرفت آن
را در مبانی حقوق، فلسفه حقوق، تاریخ
حقوق دید. در صورتی که در کشورهای
توسعه نیافته این شعبه‌ها را ما فقط در عنوان
و مقدمه حقوق می‌دانیم و یک تعریف
کلیشه‌ای از علم حقوق. در صورتی که نه
بحثی در دانشکده می‌شود و نه کتابی در این
مورد نوشته می‌شود. و بحثی در مورد فلسفه
حقوق، جامعه‌شناسی حقوق نمی‌شود در
صورتی که تاریخ و فلسفه و جامعه‌شناسی
حقوق ارتباط حقوق را با سایر نمادهای
دیگر نشان می‌دهد. از نظر تحقیقاتی

کشورهای توسعه نیافته بسیار فقیرند. یعنی،
اصلاً استادان حقوق دنبال این نیستند که یک
تاز جدید در این مبنا بدهند و اگر بخواهند
پیشرفتی هم بکنند از تز حقوق اروپایی‌ها،
می‌گیرند. که البته درست آنها با آن تز
پیشرفت کرده‌اند ولی این غلط است چون
موجب توسعه و پیشرفت در کشور ما
نمی‌شود و تازه نظام حقوقی کشور خودش
اصالتش را از دست می‌دهند و متشنج
می‌شود. چون هر نظام حقوقی باید متناسب
با فرهنگ، تمدن و تاریخ آن کشور باشد و
متناسب با ملیت آن کشور. در کشورهای
توسعه نیافته به دنبال تحقیقات نمی‌روند،
کتاب خیلی کم نوشته می‌شود در صورتی که
در کشورهای توسعه یافته از هر دانشکده
حقوق حداقل صد کتاب در سال منتشر
می‌شود و در کشورهای دیگر یک استاد
خیلی که تلاش کند یک یا دو کتاب در سال
می‌نویسد. این از نظر علم حقوق، از نظر فن
حقوق باز در کشورهای توسعه یافته آن
کسانی که می‌روند توی دادگاهها و فن
حقوق را پیاده می‌کنند، کسانی هستند که
ابتدا علم حقوق را کاملاً یاد گرفته‌اند و بر آن
مسلط هستند و آن را تدریس می‌کنند و
تخصص دارند و در مورد آن تحقیق کرده‌اند
چون فن حقوق بدون علم حقوق هیچگونه
فایده‌ای ندارد. بهر حال استادانی که
صاحب نظر هستند در علم حقوق می‌توانند
نکات ظریف فن حقوق را در دادگاه پیاده
کنند.

مجله فرهنگ توسعه - مفهوم و تعریف
توسعه سیاسی چیست؟ و چه عواملی باعث
توسعه سیاسی می‌شود؟

دانشجوی کارشناسی علوم سیاسی:
توسعه سیاسی، راستی نمی‌خواهید با یکی از
اساتید صحبت کنید؟ آخر ممکن است من
صلاحیت نداشته باشم. توسعه، در جوامع بر
اثر گذشت زمان توسعه‌هایی ایجاد می‌شود.
مثل توسعه صنعتی، توسعه اجتماعی و
تکنولوژیکی و نهایتاً جامعه شکل پیدا می‌کند
و پیچیده‌تر می‌شود. و احتیاج دارد که
نهادهای سیاسی به نحوی جوابگوی این

تحولات باشند. اصلاً بحث توسعه سیاسی
همین است که حالا به چه شکل این نهادها
(سیاسی و اجتماعی) به این تغییرات پاسخ
می‌دهند. بهر حال در یک جامعه غیر آزاد
نهایتاً ممکن است چند سالی در این ارتباط
مردم به سکوت بگذرانند ولی بالاخره این
آگاهی‌ها روزی منفجر می‌شود. حالا هر
چند در جامعه ایران به شکلی است که از
روز اول محافظه‌کاری را به بچه یاد می‌دهند
و این ضرب‌المثل که (زبان سرخ سر سبز را
می‌دهد بر باد) در ایران مصداق دارد ولی
آگاهی افراد این سدها را می‌شکنند و با
سنت‌های غلط مبارزه می‌کنند. و توسعه
سیاسی با آگاهی شروع می‌شود آگاهی از
شرایط حال و گذشته‌ی جامعه و نهایتاً این
شروع است و کم‌کم به سوی انفجار پیش
می‌رود. و اگر حالت آزاد داشته باشد به
صورت دموکراتیک تغییر می‌کند و اگر نه مثل
انقلاب (انقلابات کبیر و یا معمولی) و این
روند توسعه اجتناب‌ناپذیر است و آنچه در
رأس تحولات سیاسی است، تحول
دموکراتیک جامعه است شعور و آگاهی مردم
و قابل تحمل بودن نظراتشان از طرف
مقامات باعث توسعه سیاسی می‌شود.
آگاهی جامعه، بالا رفتن سطح رفاه جامعه
البته به طور کلی و گرنه رفاه به تنهایی
نمی‌تواند عامل توسعه سیاسی باشد
همچنانکه کشور پاکستان که یک کشور فقیر
است ولی مردم آن به شدت سیاسی هستند.
در واقع جرقه اول همان آگاهی‌ها است و
از بین رفتن تعصبات خاص (تعصب دزدی
است که در جهان سوم وجود دارد و عامل
دردهای دیگر است) که مانع در پیدایش
توسعه سیاسی.

مجله فرهنگ توسعه - توسعه سیاسی
چیست؟

دانشجوی کارشناسی علوم سیاسی: باید
کمی فکر کنم، البته می‌توانم به طور کلی
بگویم، خوب، توسعه سیاسی چند بُعد توسعه
لازم دارد که بتوان گفت توسعه سیاسی
بوجود آمده. یکی فرهنگ سیاسی جامعه
است که مهمترین مسئله است یعنی اگر

فرهنگ جامعه‌ای پویا باشد و رشد پیدا کند بیشتر کمک می‌کند به نمادهایش که به صورت احزاب و خیلی چیزهای دیگر ظاهر می‌شود.

مجله فرهنگ توسعه - حالا تعریف توسعه سیاسی چیست؟

دانشجو - توسعه سیاسی یعنی جامعه به آن حدی از رشد برسد که بتواند اصول‌پذیر باشد. بین گروه‌های مخالف جامعه دیالوگ برقرار شود، رابطه‌ها نهادینه شود، مخالفت هم اگر هست به شکل منطقی و طبق روال قانونی باشد و جوهای حامی که در کشورهای جهان سوم وجود دارد که ناشی از عدم توسعه هست برطرف شود و این یک الگوی خاص است که به تدریج و زمان لازم دارد.

مجله فرهنگ توسعه - توسعه سیاسی چیست؟

دانشجوی کارشناسی علوم سیاسی: تعریف خاصی که در مورد توسعه سیاسی وجود دارد مشروط به عامل خاصی است که توسعه را ایجاد می‌کند. تحول فرهنگ سیاسی، نهادینه شدن روابط - مشارکت سیاسی و در مطلب دیگر، یکی اصل حزب، یعنی تا زمانی که این اصل در جامعه جا بیفتد، می‌دانیم که مطابق اصل ۱۲۶ قانون اساسی تشکیل احزاب سیاسی آزاد است. البته مطابق آن شرایطی که برایش پیش‌بینی شده. ولی متأسفانه بعد از گذشت ۱۶ سال از انقلاب اسلامی هیچگونه اقدامی صورت نگرفته است، که این جای سؤال دارد؟ در ضمن این یک مسئله صرفاً سیاسی نیست، یک مسئله فرهنگی است یعنی باید فرهنگ حزب داشته باشیم، و هم اینکه فرهنگ حزب داشتیم، می‌توانیم تجارب افکار و تلافی اندیشه‌های همدیگر را تحمل کنیم. و بتوانیم انتقادات و پیشنهادات سازنده و عملی ارائه دهیم، به این می‌گویند فرهنگ حزب. مسئله دیگر، مسئولیت‌پذیری است. حالا مسئولین ما که در رأس کارهای مهم مملکتی قرار گرفته‌اند آنها در مقابل مردم مسئولند و مطابق قانون اساسی هم هست. حال این مسئولیت

چیست و آن را چگونه تعریف کنیم، مسئولیت زوایای بسیار زیادی را در برمی‌گیرد، در ابعاد گوناگون و زمینه‌های مختلف. که اینان اگر بتوانند مسئولیت‌پذیری فرد را برای مردم تعریف کنند یک سری از مسائل و موانعی که بر سر راه توسعه سیاسی هست از بین می‌رود و می‌توان به توسعه سیاسی دست یافت.

مجله فرهنگ توسعه: توسعه سیاسی چیست؟

دانشجو متأسفم، الان حضور ذهن ندارم. مجله فرهنگ توسعه، تعریف توسعه سیاسی چیست و به چه طریقی می‌توان به توسعه سیاسی رسید؟

دانشجوی کارشناسی علوم سیاسی: فرآیندی است که طبق آن قدرت و امکانات دولت برای مقابله با بحرانهایی که برایش پیش می‌آید، توانایی‌اش را برای پاسخ دادن بیشتر به مردم افزایش می‌دهد. یعنی این امورات در فرآیند توسعه آنقدر نیرومند می‌شوند که به خواسته‌های بیشتری از مردم پاسخ دهد. مهمترین عامل برای توسعه سیاسی، توسعه فرهنگ سیاسی است، فرهنگی که مشارکت مردم در مسائل سیاسی را دارا باشد. و فرهنگ سیاسی مهمترین عامل می‌باشد. خود دولت هم می‌تواند نقش مؤثری داشته باشد. یعنی اجازه مشارکت به مردم را بدهد و همچنین اجازه به احزاب سیاسی، که عمده مسائل مشارکت سیاسی در اطراف انجام می‌شود. اینها مهمترین مسائل هستند.

مجله فرهنگ توسعه، توسعه سیاسی چیست؟

دانشجوی کارشناسی علوم سیاسی: من آمادگی ندارم، توسعه سیاسی، اصلاً نمی‌تونم، ببخشید.

مجله فرهنگ توسعه - توسعه سیاسی چیست؟ چه عواملی در توسعه سیاسی مهم هستند؟

دانشجوی کارشناسی علوم سیاسی: توسعه سیاسی، یعنی دولت رویه‌ای را پیش گیرد که خواسته‌های مردم، حالا از هر نظری

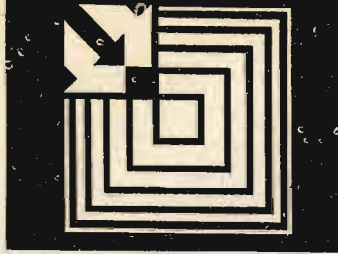
و تمام جنبه‌های جامعه (اقتصادی - اجتماعی و فرهنگی) انعکاس پیدا کند به دولت. یعنی اینجوری نباشد که ارتباط بین مردم و دولت قطع باشد. اگر بحرانی پیش آید با این بحرانهای اجتماعی خودش را تطبیق دهد و این تطبیق دادن نمی‌شود، مگر این که این راه را باز بگذارند که از تحولات اجتماعی و اقتصادی و از تحولات فکری که در اجتماع رخ می‌دهد، دولت دور نباشد. اگر دولت بتواند اینها را تشخیص دهد و مجاری این تشخیص را باز بگذارد مثل حزب یا وسائل ارتباط جمعی که بتوانند نظرات مردم جامعه را انعکاس بدهند به بالا، اینها باز خورد تصمیمات آنها می‌شود، یعنی واکنش جامعه را در تصمیماتی که می‌گیرند تأثیر دهند از بازتاب تصمیمات خود در جامعه آگاه شوند می‌توانند در مواقع بحرانی خودش را تطبیق دهد با موضوع جدید و اصولاً از بحران هم جلوگیری می‌کند.

مجله فرهنگ توسعه - توسعه سیاسی را تعریف کنید.

دانشجوی کارشناسی علوم سیاسی: توسعه هم تعریف عام و بسیطی دارد که هم به نظر خیلی‌ها تعریف آن آسان و یا خیلی سخت است. کلاً بعد از مشروطیت، تعریف توسعه، در معنی آن، تعریف بخصوصی نداشته است. و هر کسی آن را به نوعی تعریف کرده ولی مفهوم توسعه که در غرب جا افتاده، تقریباً از یک روند اصولی پیروی کرده و در تمام جامعه‌شان هم یکسان بوده است. حال این روند چقدر طول کشیده و برای آن مبارزه و درگیری هم داشته‌اند یا نه؟ بماند. ولی در جامعه ما اینگونه نبوده است و

هنوز بر سر مفهوم توسعه مشکل داریم، خود سیاست هم اگر بخواهیم تعریف کنیم، مفهوم قدرت در ذهن پیش می‌آید. در این مفهوم قدرت، همیشه رابطه حاکم و محکوم و فرماندار و فرمانبردار مخصوصاً در جامعه ما وجود داشته. حال اگر بخواهیم در تاریخ غرب بررسی کنیم بعد از انقلاب فرانسه سیاست مفهوم دولت و ملت را پیدا می‌کند و توسعه سیاسی برمی‌گردد به فرهنگ سیاسی،

۲- شبکه فعلی توزیع جراید در تهران دو مشکل اساسی دارد: اول شیوه و شکل توزیع که بر اساس سهمیه مناطق (خط‌ها) صورت می‌پذیرد. این سهمیه برای هر منطقه شهر تهران ثابت است و در آن نیازهای واقعی هر منطقه برای هر نوع نشریه لحاظ نمی‌شود. در نتیجه یک نشریه که می‌تواند در مناطق بخصوص بیشتر به فروش رود، به علت ثابت بودن سهمیه، این امکان را از دست می‌دهد. به همین سبب، در حالی که یک نشریه مشتریان بالقوه‌ای در شهر دارد، در هر نوبت انتشار هزاران نسخه را از شبکه توزیع نشده باز پس می‌گیرد. این به معنای دور ریختن سرمایه‌های فکری و اقتصادی است. مشکل دوم نرخ بالای توزیع تهران است. این نرخ در مورد روزنامه‌ها تا ۳۷/۵ درصد و در مورد مجله‌ها ۳۲/۵ درصد از قیمت روی جلد را شامل می‌شود. در واقع مطبوعات روی حدود یک سوم فروش خود هیچ کنترلی ندارند. این هزینه اصولاً قابل قیاس با هزینه‌های دیگر مطبوعات (کاغذ، فیلم، زینک، صحافی، لیتوگرافی، چاپ و...) نیست. به علاوه آثار نامطلوبی بر روی فعالیتهای مطبوعاتی می‌گذارد که از حوصله این توضیح خارج است.

۳- در پی درخواست مدیران مطبوعات عضو، تعاونی مطبوعات از سال ۱۳۷۰ با مسئولان اتحادیه توزیع مذاکره‌هایی را آغاز کرد. بزودی این حقیقت آشکار شد که آقایان با اتکا به سوابق خود که در هر فرصت از آن یاد می‌کردند، اصولاً لزوم نیازی به مذاکره، احساس نمی‌کنند. از جمله این که: «ما پشت مصباح زاده‌ها و مسعودی‌ها (صاحبان کیهان و اطلاعات در دوران پیش از انقلاب) را به خاک مالیده‌ایم» یا «بروید از روزنامه جمهوری اسلامی بپرسید». پرسیدیم. یکبار از توزیع روزنامه جمهوری اسلامی خودداری کردند و حتی بسته‌های روزنامه را در آب فرو کردند تا بعدها هم قابل استفاده نباشد. یا در بهار ۵۸ کیهان را یک روز توزیع نکردیم و به التماس افتادند. یک بار هم پوست کنده گفتند: «مطبوعات باید قبول کنند زیر یوغ ما باشند». این مذاکرات به جایی

■ جوابیه تعاونی مطبوعات کشور

بعد از شروع به کار شرکت تعاونی توزیع وابسته به شرکت تعاونی مطبوعات کشور اعلامیه‌ای توام با هشدار از طرف اتحادیه توزیع جراید داخلی تهران خطاب به تعاونی مطبوعات منتشر شده بود، که پاسخ تعاونی مطبوعات از نظر خوانندگان محترم می‌گذرد:

بسمه تعالی

تعاونی مطبوعات کشور، با اعتقاد به قضاوت و نظر مردم هوشیار کشورمان، و نیز بر اساس احترام به نظرات همکاران مطبوعاتی خود، هرگز به مطالب درج شده در مطبوعات در زمینه فعالیتهای خود پاسخی نداده است. اما موضوعی که زیر عنوان «هشدار اتحادیه توزیع جراید داخلی تهران به تعاونی مطبوعات» در برخی از روزنامه‌ها مطرح شد، از آن جا که مستقیماً با فعالیتهای مطبوعاتی ارتباط می‌یابد اقتضا داشت که پاسخی در حد توضیح به جامعه مطبوعات و مردم مسلمان کشورمان عرض شود. پیش‌تر اگر توضیح اندکی طولانی می‌شود، پوزش می‌خواهیم:

۱- نیازی به استدلال نیست که هر تولیدکننده حق دارد در امر توزیع کالائی که تولید می‌کند، اعمال نظر کند. نشریات را می‌توان کالائی فرهنگی دانست و همکاران مطبوعاتی می‌دانند در این شرایط، نشریات با چه هزینه گزافی تدارک می‌شوند. هر نشریه حاصل کار و تلاش گروه کثیری از تولیدکنندگان و فن‌آوران است. با توجه به ارزش این سرمایه‌گذاری فکری و اقتصادی که بخشی از سرمایه‌های مالی را نیز جلب می‌کند، ناشران مطبوعات نباید در توزیع حاصل این سرمایه‌گذاری تأثیر بگذارند؟

همیشه دولت و مردم جدا بوده‌اند. توسعه سیاسی یک امر پیچیده است چه از طرف توسعه و چه از طرف سیاسی آن، که در جامعه ما جا نیفتاده است. اگر برگردیم به زبان مشروطیت که نهادهای غربی وارد ایران شدند، روشنفکران و به طبع آن جامعه‌امان دید محدودی نسبت به توسعه سیاسی داشتند. یعنی به نهادها و تشکیلات پرداختند و فکر می‌کردند با یکسری نهادها و تشکیلات غربی توسعه بوجود می‌آید یا احزاب سیاسی که بوجود آید توسعه سیاسی هم بوجود می‌آید. «کلاً ظاهر قضیه بوجود آمده بود. نه خود فرهنگ توسعه» در جامعه ما همیشه اینگونه بوده که نهادها و تشکیلات بوجود می‌آیند بدون اینکه فرهنگ آن بوجود آمده باشد. حال ممکن است علل مختلفی برای این مسئله وجود داشته باشد که عده‌ای بسواد و عده‌ای مسائل مذهبی را مطرح می‌کنند. بعد از مشروطیت که روشنفکران عامل مذهب را علم کردند، نظام سلطنتی، عوامل اقتصاد تک‌محصولی و یا عوامل جغرافیای را عده‌ای ذکر می‌کنند. وابستگی اقتصادی که وابستگی سیاسی را به دنبال داشت ناشی از اقتصاد تک‌محصولی بود و بزرگترین اشتباه ما بعد از انقلاب مشروطیت این بود که نظرات خودمان را کنار گذاشتیم و نظرات غربی را در مملکتمان پیاده کردیم. روشنفکران آن دوره تمام مسائل غربی را خوب فهمیده بودند (نظرات هگل، مارکس و ماکس وبر) را خیلی خوب می‌دانستند منتهی از فرهنگ خودشان بی‌خبر بودند و این دو را توانسته بودند ربط دهند. یکی از بزرگترین اشتباهات این بود که مذهب را در نظر نمی‌گرفتند. در صورتی که مذهب در جامعه‌ی ما مهمترین عامل روان‌تنی بود. و بزرگترین عامل انسجام و روانبخش در جامعه ما مذهب بود و اگر جامعه را بدون مذهب در نظر بگیریم، انسجامی ندارد. یعنی، همیشه این عامل بوده است و سعی کرده‌اند آن را کنار بگذارند. تا اینکه انقلاب اسلامی شکل می‌گیرد و بُعد برتر اجتماع مان مذهب می‌شود.

نمی‌رسید. اما نیاز و مشکل مطبوعات جدی و فوری بود. چاره‌ای جز تأسیس یک شبکه توزیع نماند: نخستین شبکه توزیع مربوط به ناشران مطبوعات.

۴- در این زمینه با تمامی مراجع ذی صلاح بحث و مذاکره شد. بسیاری از وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها و مؤسسات با این فکر موافقت داشتند و ناشران را در این راه یاری دادند.

۵- این حقیقت دارد که در این شبکه، گروهی از ایشارگران و خانواده‌های آن عزیزان کار یافته‌اند. در این باب آنان بر تعاونی منت دارند. اخطار می‌کنیم: تعاونی مطبوعات کشور، با هر گونه تلاش برای مخلوط کردن جایگاه ایشارگران با مسایل حرفه‌ای و صنفی مطبوعات، جداً برخورد می‌کند.

۶- جالب است که آقایان با استفاده از صفحات مطبوعات، به ناشران مطبوعات «هشدار» داده‌اند. ناشران مطبوعات می‌خواهند در کار توزیع کالای فرهنگی خود تأثیر بگذارند. آقایان چرا سرأسیمه شده‌اند و هشدار می‌دهند؟ اما به سبب همین هشدار، مسئولیت هر گونه ماجراجویی و اخلال در کار این شبکه بر عهده همین آقایان هشدار دهنده خواهد بود.

۷- تکرار می‌کنیم: ناشران مطبوعات موزعان جراید را عزیزترین همکاران خود می‌دانند و دست خسته آنان را می‌نشارند. این، حربه کهنه‌ای است که احقاق حق ناشران مطبوعات را در مقابل استضعاف موزعان زحمتکش قرار دهیم. آقایان هشدار دهنده را پیش‌تر مطلع کرده‌ایم که همان موزعان قانع و پرتلاش، حاضر شده‌اند مطبوعات را با نرخ عادلانه توزیع کنند. اگر آقایان نمی‌دانند، بد نیست مطلع باشند که همین الان هم خارج از شبکه سنتی آنان، همان موزعان زحمتکش با نرخ بسیار پایین‌تر از نرخ رسمی شبکه، نشریات را می‌گیرند و توزیع می‌کنند.

۸- موضوع مهم که آقایان هشدار دهنده باید در جلسات درونی خود حل و فصل کنند این است که ناشران امروز مطبوعات از جنس و طبقه مصباح‌زاده‌ها و مسعودی‌ها نیستند. انقلاب اسلامی مردم ایران،

همه آن بساط را رویده است. توقع زیادی نیست که این تحول در ناشران، در مسئولان شبکه توزیع هم حادث شود.

۹- آقایان تذکرات برادرانه‌ای در مورد سختی کار داده‌اند. سپاسگزاریم. اگر خداوند کمک کرد، سعی می‌کنیم رعایت کنیم. نیز گفته‌اند که ما می‌مانیم و خدمت می‌کنیم. خیر خوبی است. خداوند به شما توفیق عطا کند.

اشکالی ندارد که رقابت و حتی رفاقتی میان دو شبکه به نفع ناشران و مخاطبان مطبوعات در جریان باشد. با قدردانی فراوان از آنچه شبکه توزیع در راه رونق مطبوعات کرده است برای همه آرزوی سلامت و مزید توفیق داریم.

تعاونی مطبوعات کشور

کاهش تیراژ کتاب

براساس آمار منتشره از سوی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، تیراژ کتاب با موضوعات کودکان و نوجوانان در سال ۱۳۶۸ بیش از ۲۴ میلیون و ۳۳۷ هزار نسخه بوده که این میزان در سال ۱۳۷۲ به ۱۶ میلیون و ۸۳۴ نسخه کاهش یافته است. در موضوعات هنری و ادبیات نیز کاهش تیراژ کتاب در سال ۷۲ نسبت به سال ۷۱ بیش از ۶۰ درصد می‌باشد. تیراژ کتاب با موضوعات دینی که در سال ۶۴ و ۶۶ رقم نزدیک، به ۹ میلیون نسخه را نشان می‌دهد. در سال ۷۲ به ۷ میلیون و ۵۰۴ هزار و ۵۵۰ نسخه رسید. تیراژ کتاب در بخش تاریخ و جغرافیا در سال ۷۲ بیش از یک میلیون و ۸۷۴ هزار و ۹۳۰ نسخه بوده است، که در سال ۶۴ بالغ بر ۳ میلیون نسخه و در سال ۷۱ بیش از ۲ میلیون و ۶۳۰ هزار نسخه بوده است.

براساس این آمار تیراژ کتاب در رشته‌های علوم خالص بیش از یک میلیون نسخه، فلسفه حدود ۴۰۰ هزار نسخه و کلیات بیش از ۳۰۰ هزار نسخه نیست به سال ۷۱ کاهش نشان می‌دهد.

یک مقام مسئول در معاونت فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی علل روند کاهش تیراژ کتاب را افزایش قیمت کاغذ و هزینه‌های چاپ و نشر کتاب عنوان کرد.

نرخ واقعی ارز؟

روزنامه اطلاعات طی یادداشت اقتصادی خود در روز پنجشنبه ۸ دی ماه ۱۳۷۳ زیر عنوان «نرخ واقعی ارز؟» آورده است: طی دو ماه گذشته براساس تمهیدات بانک مرکزی و با توافقی که بین بانک مرکزی و صرافان صورت گرفت، نرخ خرید و فروش دلار آمریکا در صرافها یکسان شد و صرافان موظف به ارائه فاکتور به مشتریان خود و پرهیز از معامله با دلان و واسطه‌های ارز شدند و...

اما نرخهای اعلام شده برای دلار هیچگاه قیمت واقعی و تابعی از میزان عرضه و تقاضای آن نبود. این یادداشت می‌افزاید: برای آنکه بدانیم نرخ واقعی دلار چقدر است بد نیست مقایسه‌ای بین نرخ‌های متفاوت دلار در شبکه بانکی، صرافها و دلالها داشته باشیم.

نرخ فروش هر دلار آمریکا با قیمت شناور توسط بانکها ۱۷۵۰ ریال، صادراتی (بانکی) ۲۳۴۵ ریال، به وسیله صرافها ۲۶۸۰ ریال، دلان ۲۷۸۰ ریال، حواله بانکی توسط صرافها ۲۹۵۰ ریال و فروش حواله بانکی توسط دلالها ۲۹۷۰ ریال است.

حال سؤال این است که چنین تفاوت نرخهایی (در واقع ۶ نرخ برای دلار) برای چه به وجود آمده‌اند و کدام یک از آنها نرخ واقعی دلار است؟

بررسیهای انجام شده حکایت از آن دارد که در حال حاضر و با توجه به شرایط و مقررات موجود در رابطه با واردات کالا، نرخ واقعی دلار که براساس فاکتورهای اقتصادی بازار و مبادلات تجاری تعیین می‌شود بالاتر از ۲۹۰۰ ریال است، یعنی همان نرخ حواله‌های بانکی دارند.

گات و کشورهای جهان سوم

سرجمیز کلد اسمیت، اقتصاددان و استاد دانشگاه و نماینده منتخب کشور فرانسه در پارلمان اروپا در تازه‌ترین مقاله خود درباره «گات و کشورهای جهان سوم» عنوان کرد: تا زمانی که اختلاف موجود میان دستمزدها و سطح زندگی مردم

کشورهای در حال توسعه و کشورهای توسعه یافته تا حد قابل قبولی کاهش نیافته است، باید سرکنیم تا ایده تجارت آزاد منطقه‌ای جایگزین تجارت آزاد جهانی شود. مردم کشورهای در حال توسعه باید اتحادیه‌های منطقه‌ای خود را تشکیل بدهند. این اتحادیه‌ها باید شامل اقتصادهایی با ظرفیت و ساختار نسبتاً مشابه باشد.

وی اضافه کرده است: تولید منطقه‌ای موجب پیدایش فرصتهای شغلی در منطقه تولید خواهد بود، هر چند ممکن است سرمایه و تکنولوژی از خارج منطقه وارد شود.

رده‌بندی روزنامه‌ها از نظر میزان علاقه مردم

دکتر سهراب‌زاده مسئول تحقیق بهره‌مندی شهروندان ایران از مطبوعات: در رده‌بندی روزنامه‌ها از نظر میزان علاقه مردم نسبت به آنها، طی آمار سال گذشته (۱۳۷۲) روزنامه‌های اطلاعات، کیهان، جمهوری اسلامی، سلام، رسالت، همشهری و ابرار به ترتیب در مقامهای اول تا هفتم قرار دارند.

براساس آمارهای موجود سران مطالعه سالیانه در ایران ۱۶ دقیقه برای هر نفر می‌باشد. این رقم نشان می‌دهد که هر ایرانی در روز تنها ۳ ثانیه زمان برای مطالعه صرف می‌کند.

شرکت نفت انگلیس در جمهوری آذربایجان

بنا به گزارش هفته نامه «پترولیوم اینتلیجنس ویکلی» که در نیویورک منتشر می‌شود، یک گروه به رهبری شرکت «بریتیش پترولیوم» قراردادی در مورد گسترش و بهره‌برداری از حوزه‌های نفتی کرانه دریای خزر با جمهوری آذربایجان امضا کرده و امیدوار است تا از تأسیسات ایران برای صدور قسمتی از تولید نفت استفاده کند؛ به طوری که روزانه حدود ۲۰ هزار بشکه نفت به پالایشگاه تبریز حمل شود و به مقابله به همین مقدار از نفت خام ایران از طریق پایانه نفتی جزیره خارک به نفع جمهوری آذربایجان صادر شود. مید، ۳۰ سپتامبر ۱۹۹۴